

49. Mihail Kuzmin'in *İlkbahar Tacı* Adlı Gazelinde Doğu Motifleri

Sevgi ILICA¹

APA: İlca, S. (2023). Mihail Kuzmin'in *İlkbahar Tacı* Adlı Gazelinde Doğu Motifleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö12), 605-618. DOI: 10.29000/rumelide.1330579.

Öz

XIX. yüzyılın sonu ile XX. yüzyılın başı arasındaki geçiş süreci özel bir dönemdir. Bu dönemde Rus sanatçı, yazar ve şairlerin Avrupa'dan farklı kültürlerle ilgi duymaya başladıkları ve özellikle Doğu'ya yöneldikleri görülür. Rus edebiyatında Doğu'ya ait kültür ve değerlerin etkisini yansıtan eserleriyle ön plana çıkan isimler arasında, Gümüş Çağ Rus edebiyatının en önemli temsilcilerinden şair Mihail Alekseyeviç Kuzmin (1872-1936) yer alır. Kuzmin, 1908 yılına ait *İlkbahar Tacı* (*Венок весен*) adlı eserini, Orta Asya ve İran edebiyatından köken alan, Arap edebiyatı ve daha sonra Osmanlı edebiyatında önemli bir yeri olan *gazel* türünde kaleme alır. Şair, bahsi geçen eserinde Doğu motiflerini kullanarak şiirine derinlik ve zenginlik katar. Eser, baharın gelişini ve yaşamın yenilenmesini, Doğu geleneklerinden alınan imge ve metaforlar kullanarak tasvir eder. Kuzmin eserinde sevgili, aşk, doğa, Allah, kader, ibadet, güzellik, eğlence, haz, şarap, ölüm ve ayrılık gibi çok çeşitli konulara başvurur. Kuzmin'in şiirindeki Doğu motifleri, şairin Doğu'nun zengin kültürel geleneğine olan ilgisini ve takdirini gösterir. *İlkbahar Tacı* kültürel farklılıklara köprü oluşturma, ortak deneyimler ve değerler aracılığıyla insanları bir araya getirme gücüne dair örnek bir eserdir. Çalışmada Divan edebiyatının en sık başvurulan nazım türlerinden olan gazelin özellikleri genel hatlarıyla aktarılmıştır. Yazıda, Kuzmin'in bahsi geçen eserindeki Doğu motiflerinin incelenmesini amaçlanmıştır. İnceleme metne bağlı karşılaştırmalı yöntemle gerçekleştirilmiştir. *İlkbahar Tacı*'nda Doğu inanç, kültür ve sanatını simgeleyen egzotik motiflerin kullanımı, Gümüş Çağ Rus edebiyatının Doğu'ya olan yaklaşımını ve ilgisini belirgin bir şekilde gözler önüne serer.

Anahtar kelimeler: Mihail Kuzmin, gazel, Doğu motifleri, Gümüş Çağ

The Eastern Motifs in *The Crown of Spring* Gazelle of Mikhail Kuzmin

Abstract

The transition period between the end of the 19th century and the beginning of the 20th century is a special era. During this period, Russian artists, writers, and poets developed an interest in different cultures, particularly the East. Among the prominent figures in Russian literature who reflected the influence of Eastern culture and values through their works, Mikhail Alekseyevich Kuzmin (1872-1936), a poet and one of the key representatives of the Silver Age of Russian literature, stands out. In 1908, Kuzmin wrote his work titled *The Crown of Spring* (*Венок весен*), which was inspired by Central Asian and Iranian literature and written in the form of *ghazal*, a genre that originated from Arabic literature and later held significant importance in Ottoman literature. The poet infused depth and richness into his poetry by incorporating Eastern motifs into his work. *The Crown of Spring* portrays the arrival of spring and the renewal of life through imagery and metaphors drawn from Eastern traditions. Kuzmin delves into a wide range of themes in his work, such as beloved, love,

¹ Arş. Gör. Dr., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Rus Dili ve Edebiyatı ABD (Burdur, Türkiye), sevgiyavas@windowslive.com, ORCID ID: 0000-0002-5908-8487 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 07.06.2023-kabul tarihi: 20.07.2023; DOI: 10.29000/rumelide.1330579]

nature, God, fate, worship, beauty, entertainment, pleasure, wine, death, and separation. The Eastern motifs in Kuzmin's poetry demonstrate his interest in and appreciation for the rich cultural heritage of the East. *The Crown of Spring* serves as an exemplary work that bridges cultural differences and brings people together through shared experiences and values. The characteristics of the ghazal, one of the most commonly used poetic forms in Ottoman literature, are briefly outlined in the study. The analysis aims to explore the eastern motifs in the aforementioned work. The analysis was conducted using a comparative method within the context of the text. The employment of Eastern beliefs, culture, and art as exotic motifs in *The Crown of Spring*, which vividly showcases the Silver Age of Russian literature's approach to and fascination with the East.

Keywords: Mikhail Kuzmin, ghazal, the Eastern motifs, Silver Age

1.Giriş

Tarihte büyük mücadelelerin yaşandığı, bilimin hızla ilerlediği, düşünce yapılarının kökten değişime uğradığı ve sanatın her alanında yeni keşiflerin yapıldığı XIX. yüzyılın sonu ile XX. yüzyılın başı arasındaki geçiş süreci özel bir dönemdir. Dünya genelinde yaşanan siyasi, toplumsal, ekonomik, düşünsel, kültürel ve sanatsal değişimlerin neticesinde Rus edebiyatçıları farklı bakış açıları geliştirir (Korovin, 2014: 14). Bu yıllarda özellikle Avrupa kültürüne doyan Rus sanatçı, yazar ve şairlerin ilgilerini Doğu'ya yöneltmeye başladıkları görülür (Parer, 2003: 80).

Doğu'nun tarih boyunca Rus kültür, sanat ve edebiyatını etkilediğini savunan Amerikalı tarihçi George Vernadskiy, *Kiev Knezliği (Киевская Русь)* adlı kitabında yer alan "Doğu'nun manevi bilincine duyulan merak Rusya'da XX. yüzyılın başında edebiyat alanında kendisini gösterdi." sözleriyle Rus aydınının bahsi geçen dönemdeki genel eğilimini doğrular (1996: 383-386). Söz gelişi, bu süreçte Lev Tolstoy İslami ve Budist öğretilere yönelir; Konstantin Balmont Japonca şiirler çevirir; İvan Bunin'in eserlerinde Budist etkiler görülür; Gumilyov ise gerçekleştirdiği Afrika seyahatinin egzotik izlenimlerini öykülerine aktarır (Kolesnikov, 2008: 515).

Doğu kültür, sanat ve öğretilerine duyulan merak neticesinde aralarında Mihail Kuzmin, Vyaçeslav İvanov, Lidiya Zinovyeva-Annibal, Nikolay Berdyayev, Sergey Gorodetskiy ve Konstantin Somov'un yer aldığı bir grup Rus sanatçı ve şair 1906 yılında *Hafız Dostları (Друзья Гафуза)* adlı bir topluluk kurar. XIV. yüzyılda yaşamış ünlü İranlı şair Hâfız-ı Şirâzî (ö.1390)'nin dünya görüşü ve lirik şiirlerinin ekseninde bir araya gelen topluluk üyeleri, Rus şiiriyle Doğu'nun zenginliklerini gerek biçimsel gerekse tematik açıdan kaynaştırırlar (Bogomolov, 1995: 67, 68).

Doğu sanatına ve öğretilerine eserlerinde yer veren topluluk üyelerinden Kuzmin, Gümüş Çağ Rus edebiyatının en önemli isimlerindendir. Şair, yazar, çevirmen ve bestekâr olarak çok yönlülüğüyle dikkat çeken Kuzmin, eserlerini 1905 yılı itibarıyla yayımlamaya başlar. Şairin eser ve yazıları *Vesî*, *Apollon* ve *Mir iskusstva* gibi dönemin seçkin dergilerinde çıkar. Almanca ve İtalyancayı iyi derecede bilen Kuzmin, 1895 yılından sonra Mısır ve İtalya'ya gerçekleştirdiği seyahatler neticesinde ufkunu genişletme, farklı kültürlerle tanışma ve yeni bilgiler öğrenme imkânı yakalar (Kuzmina, 2009: 167-168). Kuzmin 17 Mayıs 1895 tarihli, arkadaşı Georgiy Çiçerin'e gönderdiği mektubunda, Doğu'ya yönelik ilk izlenimlerini şu sözleriyle ifade eder:

"İstanbul'u, Anadolu'yu, Yunanistan'ı, İskenderiye'yi, Kahire'yi, piramitleri ve Nil'i sana nasıl tasvir edeceğimi hiç bilmiyorum. Aklım tümüyle başımdan gitti. Gerçekten mest oldum. Şaşırdığım şey şu ki, gökyüzü beklediğim gibi daha mavi değil. Gökyüzü, solgun ve gri. Hava da beklediğim aksine çok sıcak değil" (Bogomolov, Malmstad, 2007: 53).

Adres
RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Osmanağa Mahallesi, Mürver Çiçeği Sokak, No:14/8
Kadıköy - İSTANBUL / TÜRKİYE 34714
e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124, +90 216 773 0 616

Address
RumeliDE Journal of Language and Literature Studies
Osmanağa Mahallesi, Mürver Çiçeği Sokak, No:14/8
Kadıköy - ISTANBUL / TURKEY 34714
e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124, +90 216 773 0 616

Çalışmada, Kuzmin'in 1908 yılına ait *İlkbahar Tacı* (*Венок весен*) adlı gazelinde yer alan Doğu motiflerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda, yazıda öncelikle Divan edebiyatının en sık başvurulan nazım türlerinden olan gazelin özellikleri genel hatlarıyla aktarılmıştır. İnceleme metne bağlı karşılaştırmalı yöntemle gerçekleştirilmiştir. Eserdeki Doğu motifler *İslami öğeler*, *Binbir Gece Masalları*, *Sakiler* ve *Bülbül* başlıkları altında ele alınmıştır. *İlkbahar Tacı* eserinde yer alan Doğu inanç, kültür ve sanatını simgeleyen egzotik motiflerin ortaya çıkarılması, Gümüş Çağ Rus edebiyatındaki Doğu'ya yönelik tavrı ve eğilimi açıkça göstermesi bakımından önem arz eder.

2. Gazel Türünün Genel Özellikleri

Gazel, Arapçada “kadına kur yapmak, güzel sözler vb. ile sevgisini kazanmak, kadına güzel duygularını şiir ile ifade etmek”, “mahubla oynaşmak, gençlik günlerinden kadın aşkı ve sohbetinden bahsetmek” “kadınlarla âşıkane yarenlik etmek”, “genç kızlarla sohbet ve muhabbet, kadınlarla sevişmek”, “kadınlarla sevgi üzerine konuşmak”, “genç kızlar ve erkek çocuklarla sohbet etmek, kadınlarla aşk oyunu oynamak” ve “kadınlarla konuşmak, âşıkane latifeleşmek, gençlik yıllarından veya gençlik üzerine konuşmak, kadınların aşk ve sohbetinden söz etme ve onların vasfını anlatmak” anlamlarına gelir. Lirik bir nazım türü olan gazelerde, dünyevi ve somut olgular ön plandadır. Hazcı bir yaşam, mutluluk, kadın, sevgili, aşk, şarap ve eğlence gazelin tematğini oluşturur (Armutlu, 2014: 41-54). Yazar Haluk İpekten, gazeli şu sözlerle tanımlar:

“Gazel, Arap edebiyatının ilk dönemlerinde kasidelerin başında aşk ve sevgiliden söz eden bölümlere verilen ad iken daha sonraları şairin, sevgili, şarap ve bahar gibi coşku unsurları karşısındaki hayranlık, sevgi ve aşk duygularını anlatan bağımsız uzun veya kısa şiire denilmiştir” (1996: XIII, 440).

Gazel, Orta Asya'dan günümüze kadar uzanan zengin bir edebiyat geleneği içinde yer alır. Gazel, Orta Asya ve İran edebiyatından köken alan, Arap edebiyatı ve daha sonra Osmanlı edebiyatında da önemli bir yeri olan bir şiir türüdür. Gazelde genellikle beş ila on dört beyit bulunur. Şair duygularını ifade etmek için çoğunlukla metaforlara ve sembolik anlatıma başvurur. Gazelde konu bütünlüğü aranmaz. Daha net bir ifadeyle, şair her beyitte farklı konuları işleyebilir. Uyak düzeni aa ba ca şeklinde veya aa xa xa şeklinde gösterilir (Topal, 2017: 167).

Gazel, edebiyat tarihinde Türk, Fars ve Arap edebiyatlarında önemli bir yere sahip olan bir lirik şiir türüdür. Gazel, halk şiiri ile aruz vezni ile yazılan klasik şiirin bir karışımıdır. Genellikle aşk, sevgili, doğa ve din gibi konuları işler. Gazelerde kullanılan dil de yoğun bir duygu yükü taşır. Gazeller yazıldıkları dönemlerin kültürel, tarihî ve sosyal durumlarını yansıtır ve bir toplumun duygu, düşünce ve hayallerini yansıtırma hususunda önemli bir rol oynar. Bunun yanı sıra, içeriğindeki sembolik anlatım ve söz sanatlarının yoğunluğu okuyuculara estetik bir deneyim sunar (Topal, 2017: 168- 173).

3. *İlkbahar Tacı* Adlı Eserde Doğu Motifleri

Kuzmin, *İlkbahar Tacı* adlı eserini 1908 yılının Mayıs ve Haziran ayları arasında kaleme alır. Aynı yıl *Zolotoye Runo* dergisinde yayımlanan eser, 30 bölümden oluşan gazel biçiminde yazılmıştır. *İlkbahar Tacı* daha sonra şairin 1912 yılında çıkan ikinci şiir kitabı *Sonbahar Gölleri* (*Осенние озера*)'nde de yer alır.

Kuzmin Doğu edebiyatına özgü gazel türü ile eseri kaleme aldığı aynı yıl tanışmıştır. Johannes von Günther Rusça eserleri Almancaya çeviren Alman bir yazardır. Bahsi geçen yıl Peterburg'a gelen yazar, Alman şair Karl August Georg Maximilian Graf von Platen-Hallermünde'nin Doğu ezgileriyle süslü

gazellerini *Hafız Dostları* üyesi Rus şairlerine takdim eder. Platen'in 1821-1823 yıllarına ait dört ciltlik gazel derlemesi vardır. Platen'in gazellerden çok etkilenen Kuzmin, *İlkbahar Tacı* eserini gerek Doğu seyahatlerinden edindiği bireysel izlenimler gerekse Alman şairin gazellerindeki imgeler ve biçim etkisiyle oluşturur (Kuzmin, 1990: 521).

İlkbahar Tacı eserinde anlatıcı sevgili, aşk, doğa, Allah, kader, ibadet, güzellik, eğlence, haz, şarap, ölüm ve ayrılık gibi çok çeşitli konulara başvurur. Bölümler birbirinden bağımsızdır. Gazel türüne has aa ba ca uyak düzeni kullanılmasına rağmen, her bölümde farklı beyit sayıları yer alır.

3. 1. İslami Ögeler

Kuzmin eserinde Doğu'ya özgü inanç değerlerine yer verir. Daha net bir deyişle, *İlkbahar Tacı*'nın birçok bölümünde İslami değer ve öğretilere göndermeler yapılır. *İlkbahar Tacı* eserinin 3. bölümünde Allah'ın yaratıcılığı konu edilir. Anlatıcı bahsi geçen bölümde yer alan Allah imgesini İslamiyet'e ve Kur'an-ı Kerim'e dayandırarak tasvir eder. İslam dini, evrenin ve varlıkların Allah tarafından yaratıldığına inanır. Allah'ın yaratıcılığı, her şeyin var oluşunu ve şekillenmesini sağlayan güçtür. Allah, her şeyi kendi iradesiyle yaratmıştır ve bu yaratma gücüne sahip olan tek varlıktır. İslam inancına göre, Allah, hiçbir şeye ihtiyacı olmadan, sadece kendi iradesiyle, yaratmayı ve şekillendirmeyi gerçekleştirmektedir. *İlkbahar Tacı*'nda anlatıcı şöyle der:

“Bize doğumu ve ölümü hepsini verir gökyüzünün Hâkimi.
 Karakurbağasına sesini, yasemine rengini, hepsini verir gökyüzünün Hâkimi.
 Yazın harareti, ilkbaharda çiçekleri, al renkli sonbaharda salkımları
 Ve karlı dağlarda çığı, hepsini verir gökyüzünün Hâkimi.
 Hem kârı hem yıkımı, talihli bir yolu, tarikteki ölümü,
 Çarların iktidarını ve örümcek ağını, hepsini verir gökyüzünün Hâkimi.
 Sakilerin kurnaz gözlerine parıltıyı, ak saçlı bilginlere hürmeti,
 Mevzun endamı, kadının sırtına kamburu, hepsini verir gökyüzünün Hâkimi.
 Cezaevlerine kuleleri, Fırat Nehri'ne akışını, kepezlere surları, çöllere enginliği,
 Ve nereye baksan, hepsini verir gökyüzünün Hâkimi!
 Benim talihimde, tebessümlerin esiri olmak yazılı, buluşmaların borusu, zurnanın ayrılıkları,
 Kaderime lanet etmeyeceğim, hepsini verir gökyüzünün Hâkimi.”²

*(Нам рождение и кончину — все дает Владыка неба.
 Жабе голос, цвет жасмину — все дает Владыка неба.
 Летом жар, цветы весной, гроздь осенью румяной
 И в горах снегов лавину — все дает Владыка неба.
 И барыш и разоренье, путь счастливый, смерть в дороге,
 Власть царей и паутину — все дает Владыка неба.
 Кравчим блеск очей лукавых, мудрецам седин почтенье,
 Стройной стан, горбунье спину — все дает Владыка неба.
 Башни тюрем, без Евфрата, стены скал, пустынь просторы,
 И куда я глаз ни кину,— все дает Владыка неба!*

² Aksî belirtilmedikçe Rusçadan yapılan tüm çeviriler makale yazarına aittir.

*Мне на долю — плен улыбок, трубы встреч, разлуки зурны,
Не кляню свою судьбину: все дает Владыка неба.* (Kuzmin, 1990: 130).

Kuzmin'in eserinde betimlediği yaratıcı ile İslamiyet'teki Allah inancı paralellik gösterir. Öyle ki, İslam inancına göre Allah yaratıcıdır ve evrenin tek hâkimidir. Allah'ın göklerin hâkimi oluşu, yaratıcılığı ve her şeyi kontrol etmesi anlamına gelir. Söz gelişi, Nûr Suresi 42. ayette: "Göklerin ve yerin egemenliği Allah'a aittir, dönüş de Allah'adır"³ buyrulur. En'âm Suresi 73. ayette ise Allah, "O, gökleri ve yeri hak (ve hikmet) ile yaratandır. "Ol!" dediği gün her şey olurur. O'nun sözü gerçektir. Sûr'a üflendiği gün de hükümranlık O'nundur. Gizliyi ve açığı bilendir ve O, hikmet sahibidir, her şeyden haberdardır" sözleriyle anlatılır.⁴

Anlatıcı aynı zamanda İslam inancı gereğince kaderine razı gelen bir tavır sergiler. Anlatıcı zenginlik, fakirlik, güzellik ve çirkinlik gibi insanın dünyevi hayatında sahip olabileceği tüm somut olguların yaratıcının iradesine bağlı olduğunu belirtir. İslam inancında, kader inancı, Allah'ın her şeyi önceden bilmesi ve kontrol etmesi anlamına gelir. Örneğin, Tevbe Suresi 51. ayette kadere iman şöyle geçer: "De ki: 'Allah bize ne yazmışsa başımıza ancak o gelir, O bizim Mevla'mızdır.' Müminler yalnız Allah'a güvenip dayansınlar."⁵

İlkbahar Tacı gazelinin 3. bölümünün devamında ise Müslümanlar için kutsal sayılan mekânlara şu beyitlerle gönderme yapılır:

"Mekke ve Medine'yi görmüş olan kutludur!
Ölümü korkusuzca karşılamış olan kutludur!
...
Ve bir müezzine akşam saatinde dua etmenin hoş, tatlı geldiği gibi,
Hisseden kişi kutludur!⁶
*(Кто видел Мекку и Медину — блажен!
Без страха встретивший кончину — блажен!
...
И тот, кому легка молитва, сладка,
Как в час вечерний мұэдзину — блажен!)* (Kuzmin, 1990: 130).

Mekke, İslamiyet için önemli olan kutsal bir şehirdir. İslam dininin kurucusu Hz. Muhammed (S.A.V), Mekke'de doğmuş ve ilk vahyi burada almıştır. Ayrıca, İslam dininin en kutsal mekânlarından biri olan Kâbe, Mekke'de bulunur ve İslam'ın beş şartından biri olan hac ibadeti, Mekke'deki Kâbe'nin ziyaret edilmesiyle gerçekleştirilir. Mekke, İslam tarihinde birçok önemli olaya tanıklık eder. Mekke'nin fethi, İslam'ın zaferi olarak kabul edilir ve Müslümanlar için büyük bir dönüm noktasıdır. Kâbe'nin dışında Mekke'de Mescid-i Haram, Hira mağarası, Nur Dağı, Zemzem Kuyusu gibi kutsal sayılan mekânlar yer alır (Bozkurt, Küçükbaşçı: 2003a).

Medine de İslamiyet tarihi için önemli bir şehirdir. Hz. Muhammed (S.A.V), Mekke'den Medine'ye hicret etmiştir. Bu olay İslam tarihinde önemli bir dönüm noktasıdır ve İslam takviminin başlangıcı olan Hicri takvim de bu olaya dayandırılır. Bunun yanı sıra, Medine, İslam tarihinde ilk İslam devletinin

³ Web: <https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/N%C3%BBr-suresi/2833/42-ayet-tefsiri>. Erişim Tarihi: 01.05.2023.

⁴ Web: <https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/En'%C3%A2m-suresi/862/73-ayet-tefsiri>. Erişim Tarihi: 01.05.2023.

⁵ Web: <https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Tevbe-suresi/1277/42-57-ayet-tefsiri>. Erişim Tarihi: 01.05.2023.

⁶ Aksi belirtilmedikçe Rusçadan yapılan tüm çeviriler makale yazarına aittir.

kurulduğu yerdir. Hz. Muhammed (S.A.V) ve Müslümanlar, Medine’de İslam devletini kurarak, İslam dininin siyasi, sosyal ve ekonomik yönlerini belirlemişlerdir. Medine’de yapılan anlaşmalar ve uygulamalar, İslam’ın ilkelerinin belirlenmesinde ve Müslümanların birlik ve beraberlik içinde hareket etmelerinde önemli bir rol oynamıştır. Medine, aynı zamanda İslam peygamberi Hz. Muhammed’in vefat ettiği ve kabrinin bulunduğu şehirdir (Bozkurt, Küçükaşçı: 2003b).

İslamiyet’te hac ibadeti, Müslümanların Allah’a yaklaşması, manevi bir yolculuk yapması ve toplumsal birliği pekiştirmesi için çok önemlidir. Hac, Müslümanlar arasında birlik ve dayanışmayı güçlendirir. Hac, Müslümanların herhangi bir ayırım yapılmaksızın, tüm insanların Allah’ın huzurunda eşit olduğu bir ortamda gerçekleştirilir. Hac ayrıca, kişisel manevi gelişime ve günahların bağışlanmasına da yardımcı olur. Kuran’ı Kerim’de Hac suresi 27. ayette Allah, Hz. Muhammed (S.A.V)’e şöyle buyurur: “İnsanlara hac ibadetini duyur; gerek yaya olarak gerekse yorgun argın develer üzerinde uzak yollardan gelerek sana ulaşsınlar”⁷

İslamiyet’te ölüm, geçici dünya hayatının sona ermesi ve ahiret hayatının başlaması olarak algılanır. Ölüm, kaçınılmaz bir süreç olarak kabul edilir ve ölen kişinin ruhu için dua edilir. Müslümanlar, ölüme hazırlanmak için hayatları boyunca Allah’a ibadet eder ve ahiret hayatına hazırlanırlar. Anlatıcı, “Ölümü korkusuzca karşılamış olan kutludur!” dizesiyle İslami görüşe gönderme yapar.

Müezzin, İslamiyet’in ezan okunması ve camilerdeki diğer çağrılarının yapılması için sorumlu olan kişidir. İslamiyet’te dua ise Allah’a yaklaşmanın önemli bir yolu olarak kabul edilir. Dua, Müslümanların Allah’a yakınlaşmalarını, O’na güvenmelerini ve O’na şükretmelerini sağlar. İslamiyet’te dua, kişinin hayatındaki zorluklara çözüm bulmak için Allah’a yaklaşmasını sağlar ve iç huzuru artırır.

Kuzmin, Müslümanlar için kutsal sayılan mekân, unsur ve kişilere gönderme yaparak Doğu’ya yönelik ilgisini gözler önüne serer. Şair, tüm bu dinî unsurları inceliklerle kullanarak İslamiyet hakkında derin bilgi birikimine sahip olduğunu gösterir. Kuzmin 1895 yılında Mısır’a gerçekleştirdiği seyahatinde Hac ibadetinden dönen birçok Müslümanla tanışma şansı yakalar. O dönem Mekke ve Medine yalnızca Müslümanların girişine açık olduğu için bahsi geçen şehirleri bizzat göremese de meraklı yapısıyla Mısır ve ziyaret ettiği diğer Doğu bölgelerinde İslam hakkında araştırmalar yapar. Bunun yanı sıra, şairin eserinde İslami değer ve öğretilere yönelik hoşgörülü tavrını da ortaya koyduğu söylenebilir.

Kuzmin’in eserinde İslami öğretilere gönderme yaptığı bir diğer konu tespih ve namazdır. Eserin 18. bölümünde şu dizeler yer alır:

“Aşkın günlerinin zincirlerini sayıyorum, ıstırabın dansını tekrar ederek!
Ve azap çekiyorum, her gün, ıstırabın dansını tekrar ederek!
...
Komşular neden bana sitemle bakıyorsunuz?
Ben kendi döngümde dolanırm, ıstırabın dansını tekrar ederek!
Ayrışma ve kaynaşma miskin duruşların dönemeçlerindedir,
Parıldar alaca taşlar, ıstırabın dansını tekrar ederek!
Ve acizce çöküyorum sümbül halılara doğru,
Düşerken sadece gözlerimle ıstırabın dansını tekrar ederek!

⁷ Web: <https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Hac-suresi/2620/25-37-ayet-tefsiri>. Erişim Tarihi: 01.05. 2023.

Kim ki sevmiyorsa, gelsin, bana baksın,
 Aşkın öğretisini görmek için, ıstırahın dansını tekrar ederek!
 (Дней любви считаю звенья, повторяя танец мук,
 И терзаюсь, что ни день, я, повторяя танец мук!
 ...
 Что, соседи, вы глядите с укоризной на меня?
 Я несусь в своем круженьи, повторяя танец мук.
 Разделение и слиянье — в поворотах томных поз;
 Блещут пестрые камни, повторяя танец мук.
 И бессильно опускаюсь к изумрутовым коврам,
 Лишь глазами при паденьи повторяя танец мук.
 Кто не любит, приходите, посмотрите на меня,
 Чтоб понять любви ученье, повторяя танец мук.) (Kuzmin, 1990: 135).

Bu dizelerde anlatıcı iç dünyasında yaşadığı acıları aktarır. “Aşkın günlerinin zincirlerini sayıyorum” dizesiyle anlatıcının tespih çekme ibadetine gönderme yaptığı düşünülebilir. Tespih, İslamiyet’te yaygın olarak kullanılan bir ibadet aracıdır. Tespih çekmek, Müslümanların Allah’ı zikretmek ve O’na yakınlaşmak için yaptıkları bir ibadettir. Tespih çekmek, Müslümanların zihinlerini ve kalplerini Allah’a yönlendirir ve ruhani bir huzur sağlar. Tespih çekerken, kişi Allah’ın isimlerini veya Kur’an’dan ayetleri tekrar eder. Bu, kişinin Allah’ın güçlü ve büyük olduğunu hatırlamasına ve O’na saygı duymasına neden olur (Tekin, 2014: 1012).

Anlatıcı sabırla, “ıstırahın dansını tekrar ederek!” yaşamını sürdürür. İslamiyet, Müslümanlara sabır, dayanıklılık ve kararlılık erdemlerini öğretir ve zorluklarla karşılaştıklarında bu erdemleri sergilemelerini teşvik eder. Söz gelişi, Bakara Suresi 153. ayette şu buyrulur: “Ey iman edenler! Sabır ve namazla yardım dileyin. Şüphesiz Allah sabredenlerin yanındadır.”⁸

Bölümün devamında yer alan “Ve acizce çöküyorum sümbül hahlara doğru, /Düşerken sadece gözlerimle ıstırahın dansını tekrar ederek!” dizelerinde ise anlatıcının namaz ibadetinden söz ettiği söylenebilir. İslamiyet’te namaz, en önemli ibadetlerden biridir ve Müslümanların günlük hayatlarının ayrılmaz bir parçasıdır. Namaz, Allah’a yakınlaşmanın bir yolu olarak kabul edilir ve İslamiyet’in beş temel şartından biridir. Müslümanların Allah’a yönelik bir bağ kurmalarını sağlar. Namaz kılmak, Müslümanların Allah’ın emirlerine uymalarına, O’na itaat etmelerine ve saygı göstermelerine yardımcı olur. Ayrıca, namaz kılmak, Müslümanların zihinlerini ve kalplerini Allah’a odaklamalarını sağlar ve Allah’ın huzurunda boyun eğmelerine neden olur. Nitekim Taha Suresi 130. ayette Allah buyurur: “Sen onların söylediklerine sabret. Güneşin doğmasından önce de batmasından önce de rabbini övgüyle tesbih et; yine gecenin bazı vakitlerinde ve gündüzün iki ucunda da tesbih et ki hoşnutluğa erişesin.”⁹

Anlatıcının söz ettiği “sümbül hahlılar”ın ise seccadeler olduğu düşünülebilir. Seccade, İslamiyet’te namaz kılarken veya dua ederken üzerinde secde edilen örtü veya halıdır. Namaz kılarken Müslümanlar, secde edecekleri yere seccade sererler ve onun üzerinde namazlarını kılarlar. Seccadeler farklı boyutlarda ve tasarımlarda olabilir. Genellikle kare ya da dikdörtgen şeklinde olup, renkleri değişebilir.

⁸ Web: <https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/160/153-ayet-tefsiri>. Erişim Tarihi: 01.05.2023.

⁹ Web: <https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/T%C3%A2h%C3%A2-suresi/2477/129-135-ayet-tefsiri>. Erişim Tarihi: 01.05.2023.

Üzerlerinde ayetler veya hadisler yazılı olabilir, bazılarında ise desenler veya süslemeler bulunabilir. İslam sanatında put sayılabilecek resim ve heykel gibi sanatlara yönelim az olduğundan, daha ziyade gül, sümbül, karanfil, lale gibi çiçeklerin bitkisel motiflerine başvurulur (Etikan, 2007: 546).

3. 2. Binbir Gece Masalları

İlkbahar Tacı eserinde Kuzmin'in Doğu'dan aldığı diğer bir kaynak ise *Binbir Gece Masalları*'na aittir. *Binbir Gece Masalları*, Orta Doğu ve Asya'nın bazı bölgelerinde yaygın olan bir halk masalı koleksiyonudur. Masalların çoğu, VIII. yüzyılda Abbasiler döneminde Irak'ta başlayan ve XIII. yüzyılın sonlarına kadar devam eden bir dönemde, Doğu ve Batı kültürleri arasında etkileşim sürecinde ortaya çıkar. *Binbir Gece Masalları*, anlatılan masallar aracılığıyla okuyuculara ve dinleyicilere farklı kültürlerden karakterleri, yerleri ve olayları tanıtır. Masalların ana teması, genellikle sevgi, macera, kahramanlık, dürüstlük ve adalet gibi insanlık değerleridir. Masalların anlatımı, bir çerçeve hikâyesiyle başlar ve her bir masalın iç içe geçmiş bir anlatımı vardır. Masallar, aynı zamanda fantastik öğeler, cinler, büyüler, cadılar ve sihirli eşyalar gibi gizemli ve mistik öğeler de içerir. Masalların kaynağının Çin'den Kuzey Afrika'ya kadar uzanan bir haritada: Çin, Hindistan, İran, Irak, Türkiye, Suriye ve Mısır'ı da içeren ülkelerde bulunduğu artık bilinmektedir (Tülücü, 2004: 2-6).

Binbir Gece Masalları ile ilk kez 1906 yılında tanışan Kuzmin, bahsi geçen yıl günlüğüne şu notları düşer: “*Binbir Gece Masalları*'ndan iki masal okudum. Sabaha kadar oturdum” (15 Mayıs 1906). (2000: 147). “*Binbir Gece Masalları* ne kadar da büyüleyici!” (18 Temmuz 1906) (2000: 381). Doğu imgeleriyle bezeli bu masallardan oldukça etkilenen Kuzmin, *Ağdaki Pullar (Чешуя в неводе)* adlı makalesinde *Binbir Gece Masalları*'mı şöyle takdir eder: “*Binbir Gece Masalları*'mı okuduktan sonra sadece Defoe değil, aynı zamanda Dickens ve Balzac da bana yavan gelmeye başladı. Bu masallar sadece Goethe, Shakespeare ve Dostoyevski'nin eserleriyle kıyaslanabilir” (2019: 149).

Eserde *Binbir Gece Masalları*'nın 288.gecesine tekabül eden *Şair Ebu Nüvâs'ın Serüveni*'nden alıntılar yapılır. Abbâsî Döneminin en meşhur şairlerinden Ebu Nüvâs (öl. 198/813 [?]), edebiyatta yenilikçi hareketin önemli temsilcilerindendir. Güzellik ve eğlenceye düşkünlüğü ile tanınan şair, dönemin şiir geleneğine karşı çıkar ve geleneksel Arap şiir temalarından ve üslubundan uzak durur (Uz, 2022: 343, 348-349).

İlkbahar Tacı'nın 25, 26 ve 27. bölümleri *Binbir Gece Masalları*'nın 288. gecesi *Şair Ebu Nüvâs'ın Serüveni*'nden yapılan alıntılar ile oluşturulur. Bahsi geçen gecede şair Ebu Nüvâs, kötü şöhretli bir meyhanede hayran olduğu gence duyduğu hayranlıkla âdeta kendinden geçerek doğaçlama şiirler okur. Genç sırasıyla üzerindeki beyaz, kırmızı ve siyah örtüleri açarak şairi aşka getirir (Anonim, 1992: 52-58). Aşk, tutku, dünyevi haz ve ölümün anlatıldığı bu şiirlerden alıntılar içeren *İlkbahar Tacı*'nın 25, 26 ve 27. bölümleri şöyledir:

“O keten beyaz bir elbiseyle geldi, bembeyaz!
 ‘Süt gibi bir beyazlık, bembeyaz!’
 Gözlerinin bakışları miskin, göz kapakları ağırlaşmış,
 Yanaklarının gülü zar zor görünüyor: ‘Bembeyaz,
 Neden gülmeden geçiyorsun?
 Hayatımı sana adadım, bembeyaz!’
 O cevap verir: sus, seyret, Allah'ın işini!

Beyazlığım aydınlıktır benim: bembeyaz.

Beyaz beden, beyaz kıyafet, çehrem beyaz,

Ve kaderim beyaz: bembeyaz!

...

O geldi, tehditleri gizleyerek, kıpkırmızı,

Ve mahcup olan ben oracıkta bağırdım: 'Kıpkırmızı!

Önceden Ay'dan daha beyazdı, neden şimdi

Kanla yanarak, kırmızılaşıyor güller, kıpkırmızı?'

Kırmızıyla kuşatılmış, mucizevi misafir

Gülümsedi, böyle derken, kıpkırmızı.

'Güneşin alevini giyindim işte. Alev tutkuludur.

Eskiden bir pelerin verirdi şafak. Kıpkırmızı

Yanaklar alev, pelerinin kırmızı, dudaklar alev,

Ateşten daha yakıcı olan şarabı verecek, kıpkırmızı!'

...

Siyah bir ayın kaftanıyla gizlenmiş omuzları. Simsiyah.

Ve duruyor, konuşmadan, simsiyah.

Ben ona: 'Bak: hasetçi-düşman bayram ediyor,

Eski buluşmamdan mahrum kaldım diye, simsiyah!

Görüyorum, görüyorum, kıyafetin karanlığını, siyah zülfü,

Kehanet getirecek habercinin ölümünü, simsiyah!'"

(Он пришел в одежде льна, белый в белом!

«Как молочна белизна, белый в белом!»

Томен взгляд его очей, тяжки веки,

Роза щек едва видна: «белый в белом,

Отчего проходишь ты без улыбки?

Жизнь моя тебе дана, белый в белом!»

Он в ответ: — молчи, смотри: дело Божье!

Белизна моя ясна: белый в белом.

Бело тело, бел наряд, лик мой бледен,

И судьба моя бледна: белый в белом!

...

Он пришел, угрозы тая, красный в красном,

И вскричал, смущенный, тут я: «Красный в красном

Прежде был бледнее луны, что же ныне

Рдеют розы, кровью горя, красный в красном?»

Облечен в багряный наряд, гость чудесный

Улыбнулся, так говоря, красный в красном.

«В пламя солнца вот я одет. Пламя — яро.

Прежде плац давала заря. Красный в красном.
 Щеки — пламя, красен мой плац, пламя — губы,
 Даст вина, что жгучей огня, красный в красном!»
 ...
 Черной ризой скрыты плечи. Черный в черном.
 И стоит, смотря без речи, черный в черном.
 Я к нему: «Смотри: завистник-враг лыкует,
 Что лишен я прежней встречи, черный в черном!
 Вижу, вижу: мрак одежды, черный локон —
 Черной гибели предтечи, черный в черном!» (Kuzmin, 1990: 137-138).

İlkbahar Tacı'nın bu bölümlerdeki renk dokusu çeşitli metaforlarla güçlendirilir. Söz gelimi, beyaz renk Ay ve süt; kırmızı renk alev, gül ve şafak; siyah renk ise karanlık ve sevgilinin siyah saçları/zülfü ile ilişkilendirilir. *Binbir Gece Masalları*, dünya edebiyatına pek çok katkıda bulunmuştur. Öncelikle, masalların anlatımı ve yapısı, hikâye anlatımı ve karakter geliştirme gibi temel kurgu öğelerinin kullanımı açısından birçok yazarı etkilemiştir. Ayrıca, *Binbir Gece Masalları*, İslam kültürü ve Orta Doğu'nun zengin tarihi ve kültürel mirasına dair birçok bilgiyi içermektedir. Masallar, İslam mitolojisindeki motifleri, gelenekleri ve inançları yansıtmaktadır. Bu nedenle, masallar, dünya edebiyatında İslam kültürü hakkında önemli bir kaynak olarak kabul edilmektedir. Kuzmin'in bahsi geçen masallardan *Şair Ebu Nüvâs'ın Serüveni*'ni bilhassa seçtiği düşünülebilir. Zira Kuzmin tıpkı Ebu Nüvâs gibi sanatta yeniliği ve özgürlüğü savunur. Bunun yanı sıra, Kuzmin eş cinsel olduğunu kabul eden ve bu konuda eserler üreten ilk Rus edebiyatçıdır. Şair bu konuya, “tamamen doğal, tümüyle sağlıklı, dokunulmaz ve şairliği geliştiren bir armağan” sözleriyle açıklık getirir (2011: 38). Ebu Nüvâs'ın hem cinsine duyduğu aşk ve tutkuyla yazdığı lirik şiirleri eserine almasının sebebi, kendi hayatıyla ilişkilendirmesinden kaynaklanabilir. Böylelikle, Kuzmin hem Doğu'nun zengin sanatını anımsar hem de kişisel tercihinine bir referans sağlar.

3.3. Saki

İlkbahar Tacı'nda Kuzmin'in gönderme yaptığı diğer Doğu motifi ise *sakilerdir*. Saki, sözlük anlamı ile su dağıtan veya sunan, su veren ve kadehlere şarap döküp dağıtan kişidir. Doğu kültür, sanat ve edebiyatının önemli unsurlarından olan saki, yer aldığı içkili şölen ve toplantılarda etrafa neşe ve canlılık verir. Saki genellikle aşk ve şarabın sembolü olarak ele alınır ve şairler tarafından sıklıkla övgüyle anılır (Atalay, 2017: 680-684).

İlkbahar Tacı gazelinin 9. bölümünde saki övgüyle anılır. Doğu kültüründe saki, güzellik ve zarafetin sembolüdür. Şarap ve güzellik arasında sık sık bağlantı kurulur. Şarap, sakinin ellerinde güzelleşir ve daha cazip hâle gelir. Saki, zarif ve sofistike bir kişiliğe sahiptir. Şarap sunmak ve içmek için kullanılan özel eşyaları ve davranışları vardır. Şarabı nasıl sunacağı ve hangi bardağı kullanacağı konusunda bilgi sahibidir. Saki, aşkın sembolüdür. Saki, aynı zamanda toplumsal bir rolü de üstlenir. Misafirperverlik, hoşgörü ve sohbet gibi toplumsal değerleri temsil eder. *İlkbahar Tacı*'nda anlatıcı sakiye seslenir:

“Sen herkese içirirsin istisnasız, saki,
 Ama herkesi kucaklamazsın, saki!
 Kaşları yay, kaşının altındaki bakışı ise oklardır,
 Ama ben kucaklamaya kalkışmayacağım, saki!

Endamı mızraktır, parlak hançerdir dişleri,
 Ama ben öpmeye kalkışmayacağım, saki!
 Şölenin gürültüsü içinde, dansın taşkın kasırgasında
 Bekliyorum el sıkışmayı, saki!
 Tasa fazladan şarap dökme:
 Şarap kötü bir dünürdür, saki!
 Sabaha karşı ben sırrı çözerim
 Erkek kardeşlerim yorgun düşüp uykuya dalarken, saki!"
 (Всех поишь ты без изъятъя, кравчий,
 Но не всем твои объятъя, кравчий!
 Брови — лук, а взгляд под бровью — стрелы,
 Но не стану обнимать я, кравчий!
 Стан — копье, кинжал блестящий — зубы,
 Но не стану целовать я, кравчий!
 В шуме пира, в буйном вихре пляски
 Жду условного пожатъя, кравчий!
 Ты не лей вина с избытком в чашу:
 Ведь вино — плохая сватъя, кравчий!
 А под утро я открою тайну,
 Лишь уснут устало братья, кравчий!) (Kuzmin, 1990: 132).

Anlatıcı, sakiye hitap ederek onun sembolik ve toplumsal önemine atıfta bulunur. Saki aşk, güzellik, keyif ve toplumsal değerlerin sembolik ifadesi olarak başvurulan bir Doğu motifi olarak okuyucunun karşısına çıkar.

3. 4. Bülbül

Kuzmin, eserinin 11. bölümünde Orta Doğu ve İslam kültüründe sevgilinin güzelliği, aşkın yoğunluğu ve acısı gibi duyguları ifade etmek için bülbül motifine başvurur. Bülbül, şairlerin sevgililerine olan aşkını ifade etmek için sıkça kullanılan bir semboldür. Bülbül, güzel bir şarkı söyleyebilir ve güzel bir şarkı söyleyerek sevgilinin kalbini yumuşatabilir. Aynı zamanda sevgilinin güzelliğine hayran kalmış ve onun aşkı tarafından yaralanmış bir aşğın acısını da ifade eder (Kufacı, 2019: 689). Bununla birlikte bülbülün ötüşü baharın gelişinin müjdecisidir (Çukurlu, 2019: 358). Bahar mevsimi, doğanın canlanması, yenilenmesi ve gençleşmesi ile ilişkilidir. Bu nedenle, bahar mevsimi, umut ve yenilenme anlamı taşır. Bülbül ise baharın en önemli sembollerinden biridir. Baharla birlikte bülbüller yeniden şarkı söylemeye başlar ve şarkıları doğanın canlanmasının bir işaretidir. *İlkbahar Tacı*'nda anlatıcı baharın gelişini kutlar ve şakıması için bülbüle seslenir:

"Fıstık bahçesinde çiçekler açar, şaki, bülbül!
 Yeşil dere yankıları, şaki, bülbül!
 Dağların yamaçlarında ilkbahar haşhaşlarının halısı;
 Kalabalık hâlde gezinir kuzular. Şaki, bülbül!
 Çayırlardaki çiçekler alacalı, parlak çayırlarda!
 Hem yoncalar hem papatyalar var. Şaki, bülbül!

Adres
 RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
 Osmanağa Mahallesi, Mürver Çiçeği Sokak, No:14/8
 Kadıköy - İSTANBUL / TÜRKİYE 34714
e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124, +90 216 773 0 616

Address
 RumeliDE Journal of Language and Literature Studies
 Osmanağa Mahallesi, Mürver Çiçeği Sokak, No:14/8
 Kadıköy - ISTANBUL / TURKEY 34714
e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124, +90 216 773 0 616

İlkbahar hepimize ilkbaharın bayramını hediye eder,
 Şahtan küçük bir böceğe dek. Şaki, bülbül!
 Senin kurnaz, kahverengi gözüne bakarken,
 Kaybediyorum dama oyununda. Şaki, bülbül!
 Biz terasta oturuyoruz, ikimiz oturuyoruz...
 Fincanda kahve tütüyor... Şaki, bülbül!
 Fakat bekliyoruz biz karanlık geceyi, şarkıları bekliyoruz,
 Sevgili, tatlı küçük kuşun şarkılarını. Şaki, bülbül!
 Sokul bana daha sıkı, daha güçlü sokul,
 Gömleğe işlenmiş bir süs gibi sokul. Şaki, bülbül!
 (Цветут в саду фиесташки, пой, соловей!
 Зеленые овражки, пой, соловей!
 По склонам гор весенних маков ковер;
 Бредут толпой барашки. Пой, соловей!
 В лугах цветы пестреют, в светлых лугах!
 И кашки, и ромашки. Пой, соловей!
 Весна весенний праздник всем нам дарит,
 От шаха до букашки. Пой, соловей!
 Смотря на глаз лукавый, карий твой глаз,
 Проигрываю в шашки. Пой, соловей!
 Мы сядем на террасе, сядем вдвоем...
 Дымится кофей в чашке... Пой, соловей!
 Но ждем мы ночи темной, песни мы ждем
 Любимой, милой пташки. Пой, соловей!
 Прижмись ко мне теснее, крепче прижмись,
 Как вышивка к рубашке. Пой, соловей!) (Kuzmin, 1990: 132-133).

Anlatıcı, bülbül motifiyle aşkın coşkusu, acısını ve özlemini ifade eder. Bunun yanı sıra, kışın sessizliğinden sonra bahar gelince bülbüllerin yeniden şarkı söylemeye başlamasını, doğanın hareketlenmesini ve yeniden hayata dönüşünü Doğu motiflerini kullanarak tasvir eder.

4. Sonuç

XIX. yüzyılın sonu ile XX. yüzyılın başı arasındaki dönem, özel bir süreçtir. Bu zamanda Rus sanatçılar, yazarlar ve şairler Avrupa'dan farklı kültürlere merak sarar ve özellikle Doğu'ya ilgi gösterirler. Rus edebiyatında Doğu kültürü ve değerlerinin etkisini yansıtan eserleriyle öne çıkan önemli isimlerden biri, Gümüş Çağ Rus edebiyatının önde gelen temsilcilerinden şair Mihail Kuzmin olur. Şair, Mısır seyahatinden edindiği Doğu izlenimleri ve Alman şair Platon'un gazellerinin etkisiyle 1908 yılında yazdığı *İlkbahar Tacı* adlı gazelini Doğu inanç, sanat ve kültürüne dayandırır.

İlkbahar Tacı gazeli İslami öğretilerin temel unsurlarına göndermeler yapar. Allah'a ve kadere iman, hac, namaz ve tespih gibi İslam'ın başat ilke ve öğretileri bahsi geçen gazelin temel motiflerindedir. Bu, Kuzmin'in İslam inancına yönelik olumlu tavrını ve derin bilgisini gözler önüne serer.

Gazelde gönderme ve alıntı yapılan *Binbir Gece Masalları* ise Kuzmin'in Doğu'ya ait sadece dinî unsurlara değil, sanatına da yakınlık ve hayranlık duyduğunu gösterir. *Binbir Gece Masalları*, zengin sembolizmi, mitolojik öğeleri ve sosyal mesajlarıyla edebiyatta derin bir iz bırakmıştır. Bu suretle, şairin okuyucuya farklı kültürel değerleri ve düşünce tarzlarını göstermek istediği söylenebilir.

Kuzmin'in eserinde başvurduğu *sakiler*, divan edebiyatında içki sunarak toplulukları bir araya getiren ve sosyal ilişkileri güçlendiren kişiler olarak tasvir edilir. Kuzmin'in, saki motifini kullanarak insanların bir araya geldiği, sohbet ettiği, duygularını paylaştığı ve birlikte keyifli anlar yaşadığı sosyal ortamları simgelediği düşünülebilir. Bunun yanı sıra, sakiler, Doğu kültür ve sanatında bilgeliği temsil ederler. Şairin, saki motifi aracılığıyla okuyucularını hayatın gerçekleri, aşk, ahlak ve felsefi konulara yönlendirdiği söylenebilir.

Şair, ilkbaharın gelişini Doğu kültürüne ait *bülbül* motifiyle kutlar. Doğu kültür ve edebiyatında bülbülün şakıması doğanın yeniden canlanması ve aşkla bağlantılıdır. Sonuç olarak, sevgili, aşk, doğa, Allah, kader, ibadet, güzellik, eğlence, haz, şarap, ölüm ve ayrılık gibi çok çeşitli konuların yer aldığı *İlkbahar Tacı* adlı gazel Kuzmin'in Doğu'ya yönelik hayranlığını, beğenesini ve ilgisini açığa vuran, zengin Doğu motifleriyle bezeli dikkat çeken bir eserdir. Şair, eseriyle Doğu'ya ait gelenek ve öğretileri Rus edebiyatına taşır.

Kaynakça

- Anonim (1992). *Binbir Gece Masalları*, Cilt 6. İstanbul: Afa Yayınları.
- Armutlu, S. (2014). "Derî Farsçasında Gazelin Oluşumu, Felsefesi: Bu Gazeldeki Aşk Söylemi ve Güzellik Unsurlarının Kaynağı Olarak Hadarî ve Uzrî Gazel", *Doğu Esintileri*, Sayı:1, 33-120.
- Atalay, B. (2017). "Klasik Türk Edebiyatında Şairlerimizin "Saki" Kavramına Kazandırdığı Anlamlar", *Kesit Akademi Dergisi*, Sayı: 10, 680-691.
- Bogomolov, N. A. (1995). *Mihail Kuzmin: Stati i materialı*, Moskova: Novoye literaturnoye obozreniye.
- Bogomolov, N. A., Malmstad, C. (2007). *Mihail Kuzmin: İskusstvo, jizn, epoha*, Peterburg: Vita Nova.
- Bozkurt, N., Küçükaşçı, M. S. (2003a). "Mekke", <https://islamansiklopedisi.org.tr/mekke#1>, Erişim Tarihi: 25.04.2023.
- Bozkurt, N., Küçükaşçı, M. S. (2003b). "Medine", <https://islamansiklopedisi.org.tr/medine#1>, Erişim Tarihi: 25.04.2023.
- Çukurlu, T. (2019). "Klasik Osmanlı Şiirinde Gülün Bülbül Ve Diğer Hayvanlarla İlişkisi", *Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 1, 353-376.
- Etikan, S. (2007). "Seccade Halılarda Kullanılan Bazı Motifler ve Bu Motiflerin İslam Sanatında Yeri", *ICANAS 38. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi*, 10-15 Eylül, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 545-563.
- Kolesnikov, A. S. (2008). *İstoriya sovremennoy mirovoy filosofii komparativitskiy podhod*, Moskova-New York: Northern Gross.
- Korovin, V. İ. (2014). *İstoriya russkoy literaturı xx – naçala XXI veka. Çast' 1. 1890-1925 godı*, Moskova: Vldos.
- Kufacı, O. (2019). "Necati Bey Divanı'nda Bülbüle Dair Tespitler", *Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature*, Cilt: 5, Sayı: 4, 687 – 709.
- Kuzmin, M. A. (1990). *İzbranmye proizvedeniya*. (Ed. T. Şmakova), Leningrad: Hudojestvennaya literatura.
- Kuzmin, M. A. (2000). *Dnevnik 1905-1907*, Peterburg: İzdatelstvo İvana Limbaha.
- Kuzmin, M. A. (2011). *Mihail Kuzmin. Stihotvoreniya*, Moskova: Eksmo.

- Kuzmin, M. A. (2019). *Uslovnosti. Esse ob iskusstve*, Moskova: Yurayt.
- Kuzmina, S. F. (2009). *İstoriya russkoy literaturı XX veka: Poeziya serebryanogo veka*. Moskova: Flinta, Nauka.
- Parer, Ö. (2003). "Egzotik ve Mistik Öyküleriyle Gumilyov", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, Cilt: 43, Sayı: 1, 79-94.
- Tekin, K. H. (2014). "Türk-İslam Sanatında Tesbih Üzerine Notlar", *Turkish Studies*, Cilt: 9, Sayı:10, 1009-1018.
- Topal, A. (2017). "DeneySEL Yöniyle Müselsel Gazel", *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 10, Sayı: 2, 165-178.
- Tülücü, S. (2004). "Binbir Gece Masalları Üzerine (Seçilmiş Bir Bibliyografya ile)", *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı: 22, 1-53.
- Uz, E. (2022). "Klasik Türk Edebiyatında İzleri Görülen Marjinal Bir Edip: Ebû Nüvâs", *Bilimname*, 47, 1, 343-376.
- Vernadskiy, G. V. (1996). *Kiyevskaya Rus*, Moskova: Agraf.
- Web: <https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Hac-suresi/2620/25-37-ayet-tefsiri>. Erişim Tarihi: 01.05.2023.
- Web: <https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/160/153-ayet-tefsiri>. Erişim Tarihi: 01.05.2023.
- Web: <https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/T%C3%A2h%C3%A2-suresi/2477/129-135-ayet-tefsiri>. Erişim Tarihi: 01.05.2023.
- Web: <https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/N%C3%BBr-suresi/2833/42-ayet-tefsiri>. Erişim Tarihi: 01.05.2023.
- Web: <https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/En'%C3%A2m-suresi/862/73-ayet-tefsiri>. Erişim Tarihi: 01.05.2023.
- Web: <https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Tevbe-suresi/1277/42-57-ayet-tefsiri>. Erişim Tarihi: 01.05.2023.